04 බෝසතුන්ගේ කුමරවිය හා රජසිරි

බෝසත් කුමරු අසිත තවුසාණන්ට පෙන්වීම

සුද්ධෝදන රජතුමාගේ පියා සිංහහනු රජු ය. එතුමාට පුරෝහිත වූ අසිත හෙවත් කාලදේවල නමින් බමුණෙක් විසී ය. තවුස් පැවිද්දෙන් පැවිදි වූ එතුමා අෂ්ට සමාපත්ති ලාභී තාපසයෙක් විය. බෝසත් කුමරු උපදින විට එතුමා තව්තිසා දෙව් ලොවට වැඩම කොට සිටියේ ය. දෙවියන් ප්‍රීති ඝෝෂා පවත්වනු දුටු එතුමා ඒ මන්දැයි විචාළේ ය. එවිට දෙවිවරු සුදෙවුන් රජමාළිගාවේ මතු බුදුවන බෝසත් කුමරෙකු බිහිවීමේ පුවත සැළ කළෝ ය. එයින් මහත් සතුටට පත් අසිත තවුසාණෝ වහා ම රජ මාළිගාවට සැපත් වූහ. රජතුමා තවුසාණන් ගරු සරු ඇතිව පිළිගෙන අසුනක වඩා හිඳුවීය.

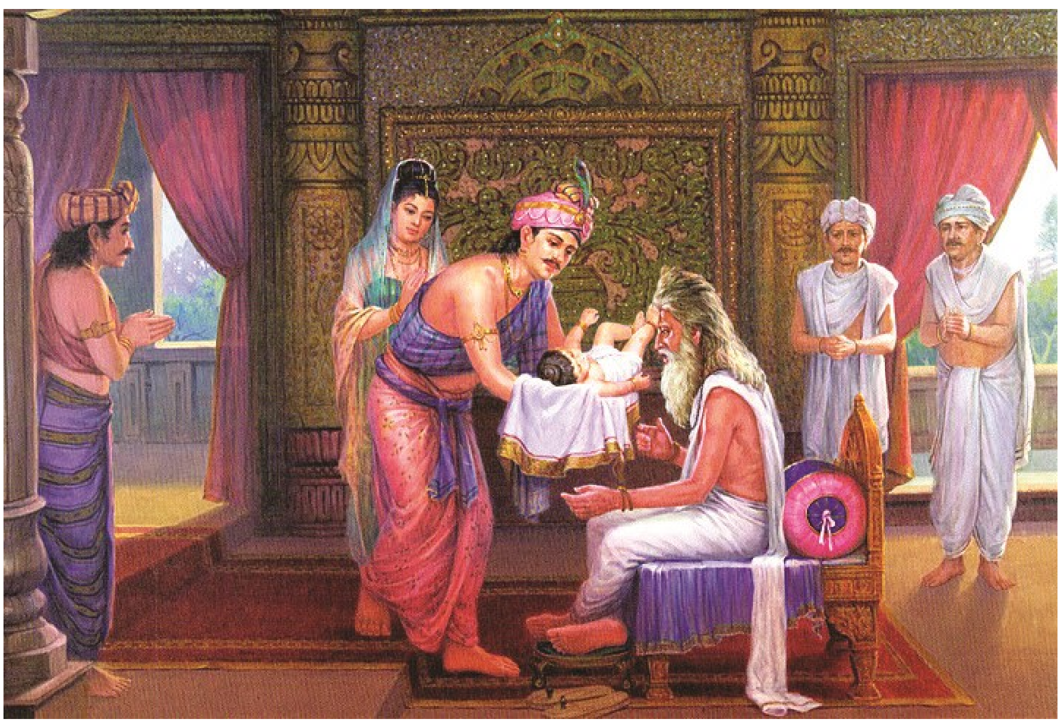

එවිට අසිත තාපසතුමා "රජතුමනි ඔබේ මැදුරේ පුත් කුමරෙකු උපන් බව දැන ගන්න ලැබුණා. අපිත් ඒ කුමරුන් දකින්න කැමැත්තෙමු'' යි කීය. රජතුමා කුමරු සරසවා ගෙන්වා ගෙන තවුසාණන්ට වන්දවන්නට එතුමා වෙත ළං කළේ ය. එවිට බෝසත් කුමරුගේ සිරිපතුල එසවී තවුසාණන්ගේ ජටාව මත පිහිටියේ ය. බෝසත් කෙනෙකු බුදුවන ආත්ම භාවයේදී එතුමාගෙන් වැඳුම් ගන්නට සමතෙක් ලොව නැති බව තාපසතුමාට සිහි විය. වහාම අස්නෙන් නැගී සිටි තාපස තුමා බෝසත් කුමරුට නමස්කාර කළේ ය. මේ අපූරු සිදු වීම දුටු සුදොවුන් රජතුමා මහත් පුදුමයටත් සතුටටත් පත් විය. මහත් ආදරයෙන් පුත් කුමරුගේ සිරිපතුල් තම නළල මත තබාගත් පිය රජතුමා ද පුතුට වැන්දේ ය. මෙය පිය රජතුමාගේ පළමු වැඳීම යි.

අසිත තාපසතුමාට කල්ප ගණනක් අනාගතය බලන්නට හැකි නුවණක් තිබිණි. මේ පින්වත් කුමරු ඒකාන්තයෙන් බුදුවන බව දුටු එතුමාට සිනහ පහළ විය. තමන්ට එතෙක් ජීවත් වන්නට නොහැකි බවත් ඒ නිසා මේ භවයේ දී බුදුන් දැක නිවන් දකින්නට නොලැබෙන බවත් දැක එතුමාට ඇඬිණ. සුදොවුන් රජතුමා තාපසතුමා හඬනු දැක ''ස්වාමිනි, මගේ පුතුට කුමක් හෝ විපතක් ද'' යි ඇසී ය. එවිට තාපසතුමා සිනාසුණ කාරණයත් හැඬූ කාරණයත් පැහැදිලි කොට ''කුමරුන්ට විපතක් නැත. මොහු ඒකාන්තයෙන් ම බුදුවන්නේ යැ'' යි කියා රජතුමා සැනසී ය.

නාලක කුමරු පැවිදි වීම

අසිත තාපසතුමාට තමා වෙනුවෙන් බුදුන් දැකීමට කෙනෙකු යොදවන්නට සිතිණි. තම නැගණිය සොයා ගිය එතුමා ඇයගේ පුත් නාලක කුමරු අමතා ''දරුව සුද්ධෝදන රජතුමාගේ නිවසේ පුතෙක් උපන්නේ ය. හෙතෙම බෝධිසත්ත්වයෙකි. තවත් වසර තිස්පහකට පසු බුදු වන්නේ ය. මට එතුමන් දකින්නට නොලැබේ. එහෙත් ඔබට දකින්නට ලැබෙන්නේ ය. අද ම ගොස් පැවිදි වන්න'' යැයි ඉල්ලා සිටියේ ය. පින් ඇති නාලක කුමරු ද මයිලණුවන්ගේ උපදෙස් පරිදි එද ම ගිහිගෙය අත්හැර පැවිදි විය. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් මුලින් ම පැවිදි වූයේ එතුමා යි. හිමාල වනයෙහි මහණදම් පුරමින් සිටි උන්වහන්සේ අප බෝසතාණන් බුදු වූ පසු පැමිණ බණ අසා රහත් වූහ. උන්වහන්සේ මෝනෙය්‍ය ප්‍රතිපදාව (කිසිවෙකු සමග කථා නොකිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය) පුරමින් වන වැදී හත් මසක් දිවි ගෙවා පිරිනිවන් පෑහ.

නම් තැබීම

බෝසතාණන් වහන්සේ ඉපදී දින පහකින් නම් තබන දිනය උදා විය. සුදොවුන් රජතුමා සියලු සිරිත් විරිත් පිළිපදිමින් නම් තබන උළෙල පිළියෙල කරවී ය. එතුමාගේ ඇරයුම පරිදි ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයේ පරතෙරට ගිය **රාම, ධජ, ලක්ඛණ, මන්ත්‍රී, කොණ්ඩඤ්ඤ, භෝජ, සුයාම, සුදත්ත** යන බමුණු ඇදුරන් අට දෙනා ප්‍රධාන කොට ඇති එකසිය අටක් බමුණෝ රජගෙදරට සැපත් වූහ. ඔවුන් මිහිරි බොජුනෙන් සතපවා මහත් සේ සත්කාර කොට මේ කුමරුවාගේ සිරුරු ලකුණු අනුව අනාගතය කෙසේ වන්නේදැයි රජතුමා විමසා සිටියේ ය. එයින් බමුණන් සත් දෙනෙක් ම කුමරුගේ සිරුරෙහි පිහිටි මහා පුරුෂ ලක්ෂණ දැක ඇඟිලි දෙකක් ඔසවා මෙබඳු කෙනෙකු ගිහිගෙයි විසුවොත් සක්විති රජ වන්නේ ය. පැවිදි වුවහොත් බුදුවන්නේ යැයි පැවසූහ. එහෙත් කුමරුගේ ඌර්ණ රෝමය දකුණට කරකැවී තිබෙනු දුටු සියල්ලන්ට ම බාල වූ කොණ්ඩඤ්ඤ බමුණා මේ කුමරුගේ ගිහිගෙයි විසීමක් නම් නැත. ඒකාන්තයෙන් ම සියලු කෙලෙස් නසා බුදුවන්නේ යැයි එක ඇඟිල්ලක් ඔසවා පැවසී ය. අනතුරුව ඔවුහු මේ කුමරු ලොවට මහත් අර්ථයක් සිදුකරන්නේ යැයි සලකා **සිද්ධාර්ථ** යන නම තැබූහ.

සුදොවුන් රජතුමා මගේ පුතණුවන් කුමක් දැක කළ කිරී පැවිදි වන්නේ දැයි බමුණන්ගෙන් විමසී ය. මහල්ලෙකු, ලෙඩෙකු, මළමිනියක් සහ පැවිදි රුවක්, යන සතර පෙර නිමිති දැක මේ කුමරු පැවිදි වන්නේ යැයි බමුණෝ කීහ. පුත් කුමරුන් මුළු ලොවට ම බලසම්පන්න සක්විති රජවනු දැකීම රජතුමාගේ අදහස විය. ඒ නිසා කුමරුන්ට නගරය තුළ සතර පෙර නිමිති නොපෙනෙන සේ රැකවරණ සලස්සන්නට රජතුමා ඉටා ගත්තේ ය.

මහාමායා දේවිය කලුරිය කිරීම

බෝසතාණන් උපන් මොහොතේ පටන් මහාමායා දේවිය ඉතා සුවෙන් කල් ගෙව්වා ය. බමුණන්ගේ අනාවැකි එතුමිය ඉතා සතුටට පත් කළේ ය. එහෙත් ඇගේ ආයුෂ ඉතිරි වී තිබුණේ දින හතකට පමණි. බෝසතුන් බිහි වී සත් වන දිනයෙහි කලුරිය කළ ඕතොමෝ තුසිත දෙව්ලොව උපන්නා ය. එහිදී එතුමිය දිව්‍ය පුත්‍රයෙක් ව **"මාතෘ දේව පුත්‍ර"** නමින් සියලු දෙවිවරුන් අතර ගෞරවය ලැබුවා ය. එතැන් පටන් මහාමායා දේවියගේ නැගණිය වූ මහාප්‍රජාපතී ගෝතමිය රජතුමාට අගමෙහෙසිය වූවා ය. ඕතොමෝ තමාගේ ම

පුතෙකු සේ බෝසත් කුමරු හදවඩා ගත්තා ය. ඒ සමග ම රජතුමා ක්ෂත්‍රිය වංශයට අයත් රූමත් ගුණවත් කිරිමව්වරුන් රැසක් බෝසත් කුමරුගේ රැකවරණයට සහ පෝෂණයට පත් කළේ ය.

වප්මඟුල් උළෙල

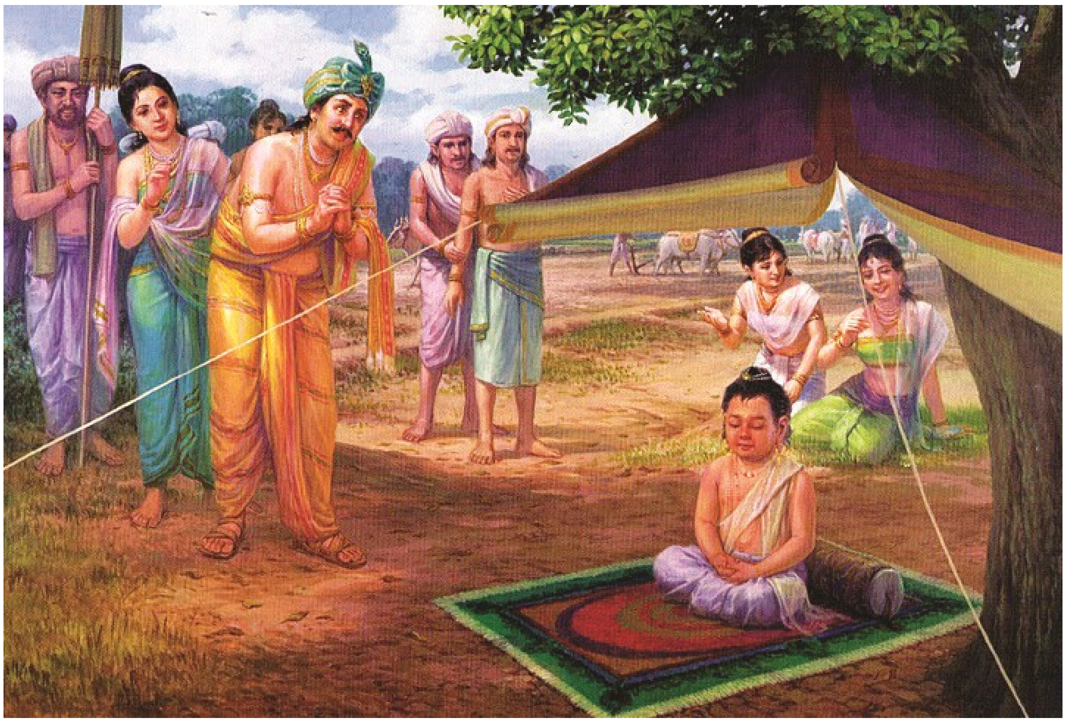

සිදුහත් බෝසත් කුමරු ඉතා ඉහළ රජසිරි විඳිමින් වැඩෙයි. ක්‍රමයෙන් කුමරු ඉපදී පස් මසක් ගත විය. කිඹුල්වත් නුවර වාර්ෂික සී සෑමේ මංගල්‍යය උදාවිය. මුළු නගරය ම දෙව් විමනක් සේ සරසන ලදී. සුදු වතින් හා මල්මාලාවලින් සැරසුණු ජනයා වප්මඟුල නරඹන්නට වෙල් යාය වටා රොක් වූහ. රජතුමා පුත් කුමරුවන් ද රැගෙන මහ පෙරහරින් එහි සැපත් විය. උත්සව භූමිය තුළ හතර අතට විහිදුණු සෙවණ ඇති මහා දඹ රුකක් විය. ඒ සෙවණෙහි කුමරුවාට සයනයක් පනවා, උඩ වියන් බැඳ, වට තිර අද්දවා, කුමරුවන් එහි සතපවා, රැකවරණයට කිරිමව්වරු රඳවන ලදී. රජතුමා රාජාභරණයෙන් සැරසී මැති ඇමතිවරු ද පිරිවරා ගෙන සී සෑම ඇරඹී ය. බෝසත් කුමරුගේ රැකවරණයට සිටි කිරි මව්වරු ද වටතිරවලින් පිටතට අවුත් වප් මඟුල් සිරි නරඹන්න වූහ. මේ මොහොතේ අපූරු දෙයක් සිදු විය. බෝසත් කුමරුට තමන් ළඟ කිසිවෙකු නැති බව දැනිණ. හෙතෙම නැගිට

සයනයේ පළක් බැඳ ගත්තේ ය. අනතුරුව ආනාපාන සති භාවනාව වැඩූ කුමරු සසර පුරුද්දට ප්‍රථම ධ්‍යානය උපදවා ගෙන වැඩහුන්නේ ය. මේ අතර රුක් සෙවණ නොසැලී ගස මුලට ම වැටී තිබුණේ ය. අවට ගස්වල සෙවණ ද එය පිරිවරාගෙන පැවතුණි. හදිසියේම කුමරු සිහි වී එහි පැමිණි කිරිමව්වරු මේ අසිරිමත් සිදුවීම දුටුවෝ ය. ඔවුහු දිවගොස් රජුට ඒ බව දන්වූවෝ ය. වේගයෙන් එහි පැමිණි රජතුමාට මේ අසිරිය දැක ප්‍රීතිය නිම්හිම් නැතිව ගියේ ය. පුතණුවනි, මේ මාගේ දෙවැනි වැඳීම යැයි කියා එතුමා බෝසත් කුමරුට වැන්දේ ය.

තරුණ විය

බෝසත් කුමරුට කිසිදු සැප සම්පතක අඩුවක් නොවී ය. හේමන්ත ඍතුවෙහි වාසය සඳහා ''රම්‍ය'' නමින් ද ග්‍රීෂ්ම ඍතුවෙහි වාසය සඳහා ''සුරම්‍ය'' නමින් ද වර්ෂා ඍතුවේ වාසය සඳහා ''සුභ'' නමින් ද මාළිගා තුනක් කරවා තිබුණි. ඒ ඒ මාළිගාවේ ඒ ඒ ඍතුව පුරා පිටතට නොබැස සියලු පහසුකම් විඳිමින් වාසය කළේ ය. එම රජ මාළිගාවේ දැසි දස්සන් සිටියත් ඔවුන් වහලුන් සේ නොව මිතුරන් සේ සැලකිණි. ඔවුන්ට ද රසමසවුළෙන් පිරි රාජභෝජන ම ලැබිණ.

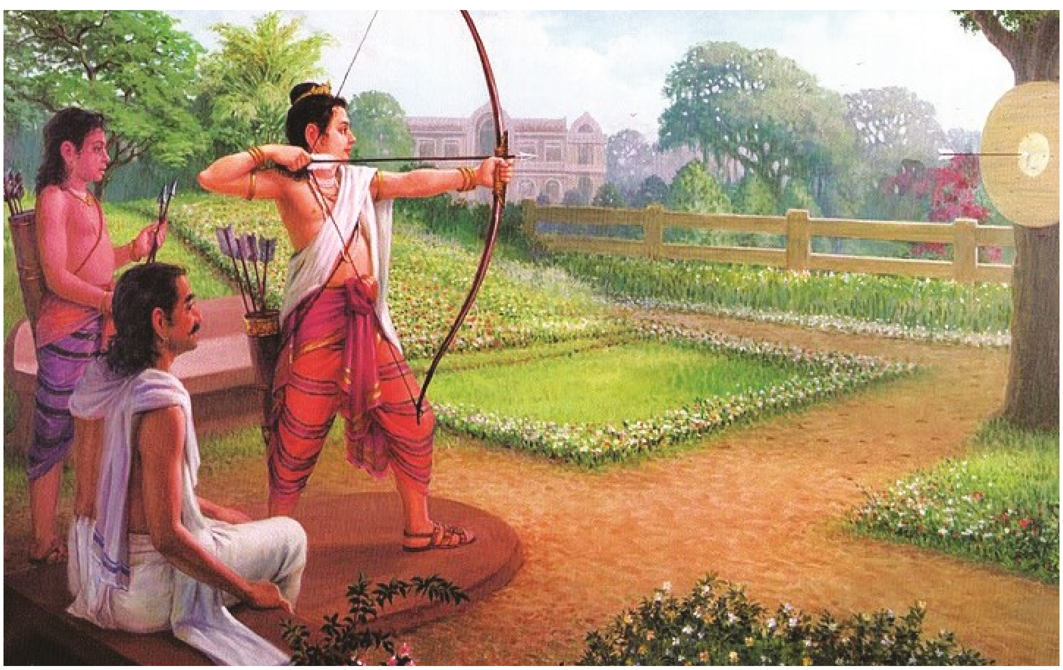

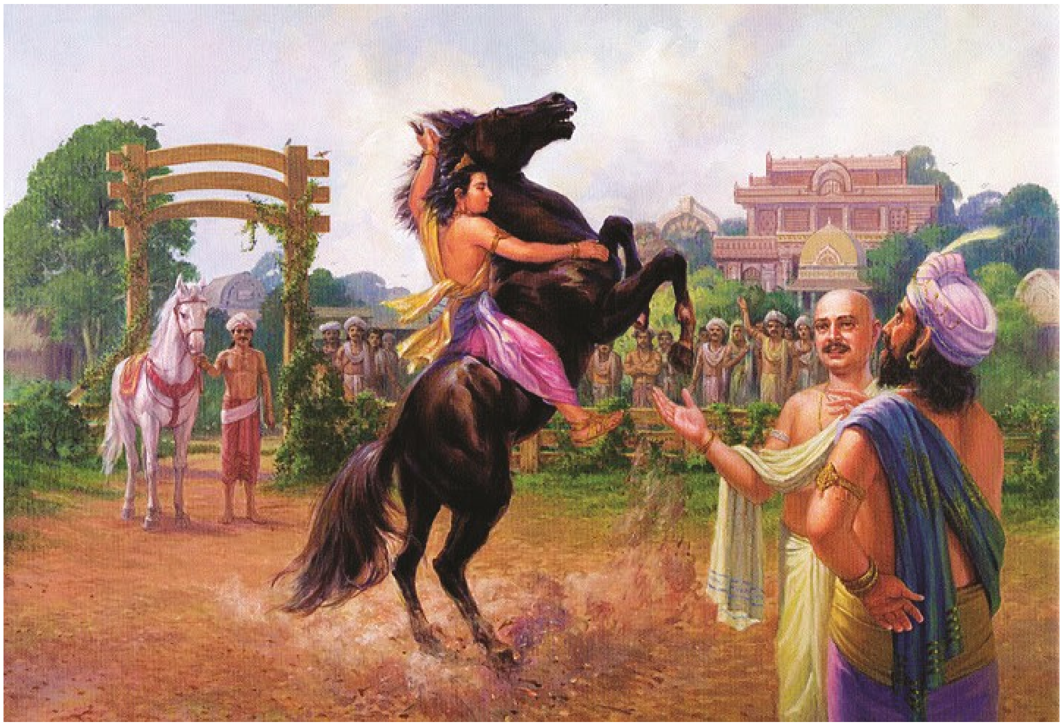

මේ වන විට සොළොස්වන වියට පා තබා සිටි තරුණ පුතුට සුදුසු කුමාරියක ආවාහ කර දීමට පියරජතුමා කල්පනා කළේ ය. ඒ සඳහා ශාක්‍ය රජවරුන්ට පණිවුඩ යැවී ය. මේ අවස්ථාවේදී "සිද්ධාර්ථ කුමාරයෝ රූපසම්පන්න වූවත් කිසිදු ශිල්ප ශාස්ත්‍රයක් නොදනියි. යුධ තත්ත්වයක් ඇතිවන අවස්ථාවක කුමක් කරන්න ද? එවන් කුමරෙකුට අපේ දූවරු විවාහ කර දෙන්නේ කෙසේද" යි කියමින් රජවරු මේ පණිවුඩය නොසළකා හැරිය හ. පියරජතුමා මේ බව පුත් කුමරුට දැන්වී ය. කුමරු එය අසා මා උගත් ශිල්ප ශාස්ත්‍රයන්හි තරම දැන ගැනීමට කැමති නම් මෙයින් සත්වන දිනයෙහි රාජාංගනයට රැස්වන්නැයි අණබෙර වැයී ය. නියමිත දින එතුමා තම නෑයන් ඉදිරියෙහි ශිල්ප දැක්වීය. එයින් විස්මයට පත් ශාක්‍ය-කෝලිය රජවරු තම දූවරුන් සිදුහත් කුමරුට ආවාහ කර දෙන්නට උනුන් පරයා ඉදිරිපත් වූහ.

විවාහ මංගල්‍යය

ස්වයංවර විවාහ දිනය උදාවිය. ශාක්‍ය-කෝලිය රජවරු තම දූවරුන් සරසවා කිඹුල්වත් නුවරට එවූහ. කුමරු ඒ කුමාරිකාවන් අතරින් කෝලිය රට දෙව්දහනුවර සුප්‍රබුද්ධ රජුගේ දූ යශෝධරා නම් රූමත් උගත් දියණිය තම අගමෙහෙසිය ලෙස තෝරා ගත්තේ ය.

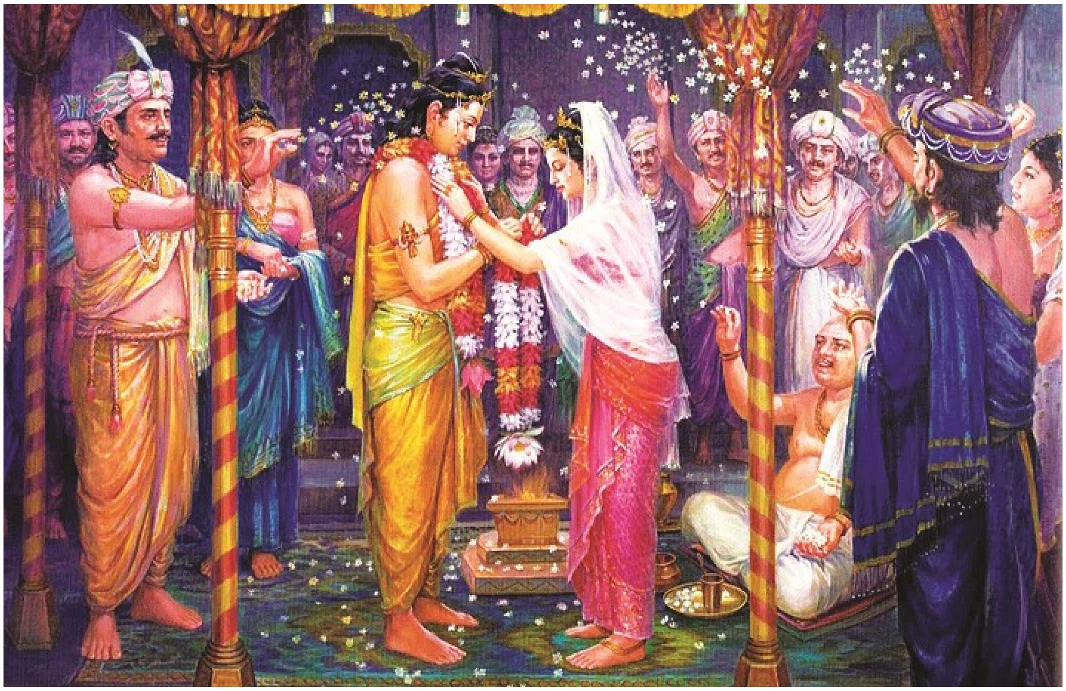

සුද්ධෝදන රජතුමා දෙදෙනාට ම එකවර ඔටුණු පළඳවා රාජ්‍යය ද භාරදුන්නේ ය. ඥාති රජවරුන් විසින් එවන ලද රූමත් කුමාරිකාවන් ඇතුළු හතළිස් දහසක් පමණ කුමාරිකාවෝ යශෝධරාවට පිරිවර වූහ.

මෙතැන් සිට අවුරුදු දහතුනක් මුළුල්ලෙහි සිදුහත් රජතුමා යශෝධරා දේවිය සමග සතුටින් රජය කරවී ය. එහෙත් එම රජසැපට දෙදෙනාගේ ම ඇල්මක් තිබුණේ නැත. ''යම්කිසි දවසක ගිහිගෙය හැර යා යුතු ය. එතෙක් අනගාරික ජීවිතයක් ගත කළ යුතු ය'' යන්න දෙදෙනාගේ ම අදහස විය.

ක්‍රියාකාරකම 4.1

පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු ලියන්න.

1. අසිත තාපසතුමන් හැඳින්වුණු අනෙක් නම කුමක් ද?
2. අසිත තාපසතුමාගේ සොහොයුරියගේ පුතා කවු ද?
3. සිදුහත් කුමරු වප් මගුල් දින වැඩූ භාවනාව කුමක් ද?
4. මහාමායා දේවිය කලුරිය කොට ඉපදුනේ කොහි ද?

5. සිදුහත් කුමරු විවාහ වූයේ කාගේ කවුරුන් සමග ද?
6. සිද්ධාර්ථ යන්නෙහි අර්ථය කුමක් ද?
7. සිදුහත් කුමරු ඒකාන්තයෙන් ම බුදුවන බව කීවේ කවු ද?
8. සිදුහත් කුමරුගේ සුළු මව වූයේ කවු ද?
9. සිදුහත් කුමරුගේ මාළිගා තුන මොනවා ද?
10. මොනෙයා‍ය ප්‍රතිපදව යනු කුමක් ද?

ක්‍රියාකාරකම 4.2

පහත සඳහන් වැකි නිවැරදි නම් (✓) ලකුණත් වැරදි නම් (✗) ලකුණත් ඉදිරියේ ඇති වරහන් තුළ යොදන්න.

1. සුද්ධෝදන රජතුමා සිදුහත් කුමරු සක්විති රජ වනු දැකීමට කැමති විය. ( )
2. සිදුහත් කුමරු ශිල්ප නූගත් අයෙකු ලෙස ඤාතින් ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන් කුමරු ශිල්ප ඉගෙන ගත් අයුරු නොදුටු නිසා ය. ( )
3. සිදුහත් කුමරු ශිල්ප දක්වීම සඳහා කිඹුල්වත පිහිටි ක්‍රීඩාංගනයට රැස්වන ලෙස නෑයන්ට දන්වී ය. ( )
4. සිදුහත් කුමරු මතු බුදුවන විට තමන්ට දක ගැනීමට නොහැකි වන නිසා අසිත තාපසතුමා කඳුළු සැලී ය. ( )
5. වප් මගුල් දින සුද්ධෝදන රජු සිදුහත් කුමරුට වඳින ලද්දේ දෙවන වතාවට ය. ( )
6. සිදුහත් රජතුමා මාළිගාවේ සියලු දැසි දස්සන් සිය හිත මිතුරන් සේ සැලකී ය. ( )
7. සිදුහත් කුමරුත් යශෝධරා දේවියත් විවාහයෙන් පසු රජ සැප කෙරෙහි ඇල්මෙන් කල් ගෙවූහ. ( )
8. බමුණන් විසින් සිදුහත් කුමරු සක්විති රජ හෝ බුදුවන බව ප්‍රකාශ කළේ මහා පුරුෂ ලක්ෂණ දැකීමෙනි. ( )
9. අසිත සහ කාලදේවල යනු බමුණු පඬිවරු දෙදෙනෙකි. ( )
10. බෝසත් කුමරු පෝෂණය කිරීමට පත්කරගත් කිරිමවුවරු ක්ෂත්‍රිය වංශයට අයත් වූවෝ ය. ( )